

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1999/8 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:2006/42

Karar Günü:9.6.2006

R.G. Tarih-Sayı:30.09.2006-26305

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Liberal Demokrat Parti'nin 1998 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Ahmet Necdet SEZER, Güven DİNÇER, Haşım KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Lütfi F. TUNCEL, Fulya KANTARCIOĞLU, Mahir Can ILICAK ve Rüştü SÖNMEZ'in katılmalarıyla 14.9.1999 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Liberal Demokrat Parti'nin 1998 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

'Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle' karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 1998 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Parti'nin Genel Merkezi ile 55 il örgütünün 1998 yılı gelirlerinin 35.669.083.957.- lira, giderlerinin 35.421.044.233.- lira ve 1999 yılına nakit devrinin 248.039.724.-lira; gelir ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 1998 yılı gelirleri 4.850.000.000.- lira olup, bunun tamamı bağış gelirleridir.

Parti Genel Merkezi'nin 1998 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun, 31.10.1990 günlü, 3673 sayılı Yasa ile değiştirilen 66. maddesinin ikinci fıkrasında, 'Yukarıdaki fıkranın dışında kalan gerçek ve tüzel kişilerin her birinin bir siyasî partiye aynı yıl içerisinde ellimilyon liradan fazla kıymette aynî veya nakdî bağışta bulunulması yasaktır'; 76. maddesinin birinci fıkrasında ise 66. maddenin 'ikinci

Esas Sayısı:1999/8 (Siyasî Parti Mali Denetimi)**Karar Sayısı:2006/42**

fıkrasında belirtilen miktarlardan fazla gelirlerle taşınmaz malların bu fıkra da belirtilen miktarı geçen kısmının karşılığının irad kaydedilmesine karar verilir' denilmiştir.

Parti'ye aşağıda belirtildiği şekilde, 2820 sayılı Yasa'nın 66. maddesinin birinci fıkrasında sayılanlar dışında kalan gerçek kişilerden, kişi başına yıllık 50.000.000.- liranın üzerinde bağış sağlandığı görülmüştür.

Bağış Yapanın Adı ve Soyadı	Tahsilat Makbuzu Numarası	Toplam Bağış Tutarı	Ellimilyon Lira sınırı Aşan Bağış Tutarı
Müjgan Dakkır	05855	90. 000.000.-	40. 000.000.-
Gülbüz Çapan	05856	100. 000.000.-	50. 000.000.-
Niyazi Özgen	05858	75. 000.000,-	25. 000.000.-
Burhanettin Kaya	05865	250. 000.000.-	200. 000.000.-
Erdoğan Dağtan	05871	20. 000.000.-	195. 000.000.-
	05877	125. 000.000.-	
	05880	100. 000.000.-	
H. Gürel İnan	05876	150. 000.000.-	100. 000.000.-
Gülsün Erçaydan	05878	125. 000.000.-	75. 000.000.-
Hande Özdim	05879	200. 000.000.-	150. 000.000.-
Yıldız Ketmen	05881	75. 000.000.-	25. 000.000.-
İhsan Aydın	05882	500. 000.000.-	450. 000.000.-
İsmail Aydın	05883	500. 000.000.-	450. 000.000.-
Mehmet Onay	05884	195. 000.000.-	145. 000.000.-
Muharrem Öztürk	05885	60. 000.000.-	10. 000.000.-
Serhat Bulak	05888	85. 000.000.-	35. 000.000.-
Ümit Çelik	05890	130. 000.000,-	80. 000.000.-
Sinan Arslan	05891	250. 000.000,-	200. 000.000.-
Hasan Ünsal	05893	150. 000.000.-	100. 000.000.-
Zeki Prezren	05894	350. 000.000.-	300. 000.000.-
Niyazi çalışan	05895	150. 000.000.-	100. 000.000.-
Enver Özten	05896	200. 000.000.-	150. 000.000.-
Güler Memişoğlu	05897	100. 000.000.-	50. 000.000.-
Ahmet Berber	05898	200. 000.000.-	150. 000.000.-
Korel Yılmaz	05899	80. 000.000.-	30. 000.000.-
Murat Kerimi	05900	70. 000.000.-	20. 000.000.-

TOPLAM	3.130.000.000.-
--------	-----------------

Buna göre, Parti Genel Merkezi'nce 2820 sayılı Yasa'nın 66. maddesine aykırı olarak aynı kişilerden 1998 yılı içerisinde ellimilyon liranın üzerinde bağış kabul edilmesi sonucu sağlanan toplam 3.130.000.000.- liralık gelirin Liberal Demokrat Parti'nin mal varlığından 2820 sayılı Yasa'nın 76. maddesine göre Hazine'ye gelir kaydedilmesi uygun görülmüştür.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütlerinin 1998 yılı gelirleri toplamı 30.819.083.957.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun, 866.000.000.- lirası üye giriş aidatları, 12.171.700.000.- lirası üye aidatları, 14.863.302.984.- lirası bağış gelirleri, 1.478.345.000.- lirası sosyal faaliyet gelirleri, 737.500.000.- lirası bayrak, flama ve rozet satış gelirleri, 330.000.000.- lirası diğer gelirler, 372.235.973.- lirası önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

Parti il örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu görülmüştür.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 1998 yılı giderleri 4.832.083.188.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun, 368.910.415.- lirası personel giderleri, 181.544.300.- lirası temsil ve ağırlama giderleri, 230.000.000.- lirası kırtasiye ve büro malzemeleri giderleri, 1.343.040.080.- lirası ulaşım ve haberleşme giderleri, 1.687.776.199.- lirası kira giderleri, 968.312.194.- lirası vergi harç ve sigorta giderleri, 52.500.000.- lirası diğer yönetim giderleridir.

4.850.000.000.- lira gelir ile 4.832.083.188.- lira gider arasındaki farkı oluşturan 17.916.812.- lira nakit mevcudu olarak 1999 yılına devretmiştir.

Genel Merkez'in 1998 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

a) Kişi Adına Düzenlenmiş Belgeler

Aşağıda ayrıntısı belirtilen, kişi adına düzenlenmiş belgelere dayanılarak yapılan ödemelerin Parti gideri olarak kaydedildiği görülmüştür.

Kayıt Sıra No	Gider Belge (Fatura) Gün ve Sayısı	Gider Belgesinin Adına Düzenlendiği Kişi	Tutarı
51	19.3.1998/34137	Babür Benderlioğlu	20. 500.000.-
53	23.3.1998/52991	Babür Benderlioğlu	3.000.000.-
66	5.4.1998/56631	Babür Benderlioğlu	7.000.000.-
79	23.4.1998/96121	Babür Benderlioğlu	3.000.000.-

Esas Sayısı:1999/8 (Siyasî Parti Malî Denetimi)**Karar Sayısı:2006/42**

83	27.4.1998/96582	Babür Benderlioğlu	3.000.000.-
84	28.4.1998/215023	Babür Benderlioğlu	3.000.000.-
89	6.5.1998/97971	Babür Benderlioğlu	2.000.000.-
90	12.5.1998/98833	Babür Benderlioğlu	4.000.000.-
92	15.5.1998/99341	Babür Benderlioğlu	5.000.000.-
100	21.5.1998/816678	Babür Benderlioğlu	220. 000.000.-
104	27.5.1998/102265	Babür Benderlioğlu	2.500.000.-
105	28.5.1998/102415	Babür Benderlioğlu	5.000.000.-
108	2.6.1998/100676	Babür Benderlioğlu	2.000.000.-
112	3.6.1998/100834	Babür Benderlioğlu	5.000.000.-
113	6.6.1998/047912	Babür Benderlioğlu	10. 000.000.-
114	9.6.1998/56850	Babür Benderlioğlu	3.000.000.-
120	15.6.1998/103814	Babür Benderlioğlu	2.000.000.-
121	20.6.1998/505354	Hüseyin Uçar	5.500.000.-
123	22.6.1998/104855	Babür Benderlioğlu	1.500.000.-
124	24.6.1998/77343	Babür Benderlioğlu	5.000.000.-
131	30.6.1998/106108	Babür Benderlioğlu	5.000.000.-
136	3.7.1998/78215	Babür Benderlioğlu	5.000.000.-
139	9.7.1998/36943	Babür Benderlioğlu	4.000.000.-
178	2.9.1998/97466	Babür Benderlioğlu	3.000.000.-
257	10.11.1998/468274	Babür Benderlioğlu	27. 061.559.-
258	10.11.1998/468293	Babür Benderlioğlu	17. 544.353.-
271	12.11.1998/468358	Babür Benderlioğlu	132. 294.955.-
TOPLAM			505. 900.867.-

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde, bir siyasî partinin bütün giderlerinin o siyasî parti tüzelkişiliği adına yapılacağı belirtilmiş olup, bir gelir veya gider belgesinin muhasebe kayıtlarına esas alınabilmesi için bunların, kayıt sahibinin adına düzenlenmiş olması gereği, aynı zamanda bir muhasebe kuralıdır.

Kişi adına düzenlenmiş belgelere dayanılarak gider kaydedilen toplam 505.900.867.- lira karşılığı Parti malvarlığının 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesi uygun görülmüştür.

b) Parti'ye Ait Olmayan Otoların Masrafları

1998 yılında Parti adına kayıtlı oto bulunmadığı halde, hiçbir açıklama yapılmadan, aşağıda belirtilen faturalara dayanılarak bazı otolara ilişkin tamir, yedek parça, bakım gibi masrafların parti gideri olarak ödendiği saptanmıştır.

Esas Sayısı:1999/8 (Siyasî Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2006/42

Anayasa Mahkemesi, siyasî partilerin malî işlemlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olup olmadığının saptanmasına yönelik mali denetimini evrak üzerinden yapmaktadır. Kesinhesaplara ait bilgilerin dayanağı olan defter ve belgelerin denetime elverişli ve denetim için gerekli bilgileri içermesi zorunludur. Hiçbir açıklama yapılmadan, otoların sahiplerine ait olması gereken masrafların parti gideri olarak kabulüne olanak bulunmamaktadır.

Aşağıda ayrıntıları belirtilen gider belgeleri toplamı 473.102.497.- lira karşılığı Parti malvarlığının 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesi uygun görülmüştür.

Kayıt Sıra No	Gider Belge (Fatura) Gün ve Sayısı	Gider Belgesini Düzenleyen Firma	Tutarı
16	4.2.1998/202138	Metin Tütüncüler Lastik Bayii	54. 999.997.-
17	4.2.1998/003667	Maypa Ticaret	109. 020.000.-
41	4.3.1997/69221	Opelpar Limited Şirketi	38. 000.000.-
70	13.4.1998/69289	Opelpar Limited Şirketi	106. 000.000.-
72	13.4.1998/51548	Dumanlar Otomotiv	23. 000.000.-
73	13.4.1998/3732	Maypa Ticaret	142. 082.500.-
TOPLAM			473. 102.497.-

c) Belgesi Eksik Giderler

Genel Merkez gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, 23 sıra numarasında kayıtlı 70.000.000.- lira tutarındaki ödemenin, Asya Nakliyat ve Ticaret Limited Şirketi tarafından imzalanan bir yazıya dayanılarak yapıldığı görülmüştür.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine göre, beşbin liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, beşbin lirayı aşan harcamaların, makbuz veya fatura gibi bir belgeyle tevsik edilmesi gerekir.

Şirketlerden alınan bir mal veya hizmetin tutarının gider kaydedilebilmesi için esas olan belge faturadır. Tahsilat makbuzu ya da yazısı paranın ödendiğini gösterir. 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde belirtilen 'makbuz'un tek başına bir ödemeye esas olabilmesi için fatura kesilmesinin mümkün olmadığı bir yerden alınması gerekir.

Fatura kesilmesi gereken yerden alınan bir yazının tek başına gider belgesi olarak kabulü mümkün bulunmadığından, 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak yapılan 70.000.000.- lira tutarındaki ödemenin, aynı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesi uygun görülmüştür.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin 1998 yılı giderleri toplamı 30.588.961.045.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun, 4.639.500.000.- lirası personel giderleri, 2.756.313.606.- lirası temsil ve ağırlama giderleri, 2.294.135.000.- lirası kırtasiye ve büro malzemeleri giderleri, 3.055.085.000.- lirası ulaşım ve haberleşme giderleri, 9.824.817.750.- kira giderleri, 237.048.940.- lirası vergi harç ve

sigorta giderleri, 5.304.100.000.- lirası propaganda giderleri, 63.062.500.- lirası demirbaş alım giderleri, 310.000.000.- lirası teşkilata yardım giderleri, 2.104.898.249.- lirası diğer yönetim giderleridir.

30. 819.083.957.- lira gelir ile 30.588.961.045.- lira gider arasındaki farkı oluşturan 230.122.912.- lira nakit mevcudu olarak 1999 yılına devretmiştir.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu görülmüştür.

D- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, 1998 yılı içinde taşınmazının bulunmadığı, il örgütlerinin 63.062.500.- lira değerinde demirbaş edindiği anlaşılmıştır.

Parti'nin 1998 yılı kesinhesabının ve eklerinin incelenmesinde satın alma suretiyle elde edilen söz konusu demirbaşların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Liberal Demokrat Parti'nin 1998 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 32.539.083.957.- lira geliri ile 34.372.040.869.- lira giderinin ve 248.039.724 .-lira nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- Parti Genel Merkezi'nce 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 66. maddesine aykırı olarak elde edilen 3.130.000.000.- lira tutarındaki bağış geliri karşılığı Parti malvarlığının aynı Yasa'nın 76. maddesi gereğince Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

3- Kişi adına düzenlenmiş belgeye dayanılarak gider kaydedilen 505.900.867.- lira karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

4- Parti'ye ait olmayan otolar için yapılan 473.102.497.- lira gider karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

5- Mali denetim için gerekli bilgileri içermeyen eksik belgelere dayanılarak gider kaydedilen 70.000.000.- lira karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

9.6.2006 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Tülay TUĞCU

Başkanvekili
Haşim KILIÇ

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Üye

Üye

Esas Sayısı:1999/8 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:2006/42

Ahmet AKYALÇIN

Mehmet ERTEN

Mustafa YILDIRIM

Üye

A. Necmi ÖZLER

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Şevket APALAK

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT